

Συνεδρίαση 178/19.07.2004

ΘΕΜΑ: 3 Διευκρινίσεις των ΠΔ/ΤΕ 1087/1987, 1216/1987, 1955/1991, 2286/1994, 2326/1994, καθώς και της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 που αφορούν την διαμόρφωση των επιτοκίων και την ενημέρωση των συναλλασσομένων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ, αφού έλαβε υπ' όψη:

- α) τις διατάξεις του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος και ειδικότερα των άρθρων 2 και 55^Α, όπως ισχύουν,
- β) τις διατάξεις του ν.δ. 588/1948 περί ελέγχου της πίστωσης, όπως ισχύουν,
- γ) τα άρθρα 13 παράγρ. 5 και 18 παράγρ. 5 εδ. πρώτο του ν. 2076/1992 “Ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις”, όπως ισχύουν,
- δ) τις διατάξεις της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τις αρχές που διέπουν τη νομισματική πολιτική που ασκείται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών,
- ε) την ΠΔ/ΤΕ 1087/1987, σε συνδυασμό με την ΠΔ/ΤΕ 1216/1987, καθώς και τις ΠΔ/ΤΕ 1955/1991, 2286/1994 και 2326/1994 που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην ελεύθερη διαμόρφωση των επιτοκίων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- στ) την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 σχετικά με την ενημέρωση των συναλλασσομένων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους,
- ζ) το γεγονός ότι τα τραπεζικά και τα εξωτραπεζικά επιτόκια αποτελούν κατηγορίες επιτοκίων εκάστη των οποίων εξαρτάται από διαφορετικούς παράγοντες και διαμορφώνεται με βάση διαφορετικά κριτήρια, υποκείμενες, για το λόγο αυτό, σε απολύτως διακριτές, μη επικαλυπτόμενες ρυθμίσεις (άρθρο 2 παρ. 3 ν.δ. 588/48 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 ν.1266/82, όπως ισχύει και το άρθρο 15 παρ. 5 ν.876/1979, αντιστοίχως),
- η) το γεγονός ότι κατά τις αρχές που διέπουν τη νομισματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί εντός του πλαισίου της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, βάσει των άρθρων 2, 4 και 105.1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και 2 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα,
- θ) την ανάγκη διευκρίνισης ορισμένων διατάξεων των προαναφερόμενων ΠΔ/ΤΕ ώστε να διασφαλισθεί η ορθή και ενιαία εφαρμογή τους, χάριν της ευχερέστερης επίτευξης των σκοπών τους,
- ι) το έγγραφο της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών 865/23.6.2004 με αίτημα την ερμηνεία των σχετικών με τη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων διατάξεων,
- ια) το από 23.5.2002 έγγραφο του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος προς την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, επί αναλόγου αιτήματός της, με το οποίο επεξηγήθηκε αναλυτικά, με αντίστοιχη νομική θεμελίωση, το ως άνω ζήτημα,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ

να διευκρινίσει τις σχετικές διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 1087/1987, 1216/1987, 1955/1991, 2286/1994 και 2326/1994, καθώς και τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 Κεφ. Α, τελευταίο εδάφιο, Κεφ. Β, παρ. 1 εδ. στ, παρ. 2 εδ. α (iv), (vi), παρ. 3, Κεφ. Γ παρ. 1 εδ.ε, παρ. 2 και Κεφ. ΣΤ, ως εξής:

1. Δεν είναι συμβατός προς τις αναφερόμενες ανωτέρω, υπό στοιχεία (ζ) και (η), αρχές, ο διοικητικός καθορισμός ανωτάτου ορίου στα τραπεζικά επιτόκια, ούτε ο συσχετισμός τους προς το εκάστοτε ισχύον για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο. Το όριο αυτό δεν ανήκει, κατά το περιεχόμενο και το σκοπό του, στους παράγοντες προσδιορισμού των τραπεζικών επιτοκίων, τα οποία διαμορφώνονται ελεύθερα ύστερα από στάθμιση των εκτιμώμενων κατά περίπτωση κινδύνων, των εκάστοτε συνθηκών των χρηματοπιστωτικών αγορών, καθώς και των εν γένει υποχρεώσεων των τραπεζών που απορρέουν από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους. Κατά συνέπεια οι μετά την απελευθέρωση των επιτοκίων (ΠΔ/ΤΕ 1087/1987 κλπ.) συναπτόμενες συμφωνίες τραπεζικών επιτοκίων, στις οποίες συνομολογείται επιτόκιο που τυχόν υπερβαίνει το εκάστοτε οριζόμενο για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο, δεν είναι αθέμιτες για το λόγο αυτό.
 2. α) Η παράγραφος 2 εδ. α (iv) του κεφαλαίου Β της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 περί κυμαινομένου επιτοκίου είναι σύμφωνη με την ως άνω αρχή και αποβλέπει στην εξασφάλιση πλήρους διαφάνειας και αποτελεσματικής ενημέρωσης των συναλλασσομένων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μεταβάλλεται το αρχικά καθορισμένο επιτόκιο της δανειακής σύμβασης.
β) Η μεταβολή του κυμαινομένου επιτοκίου συνδέεται αποκλειστικά με δείκτες γενικού και ευρέως προσβάσιμου επιτοκιακού χαρακτήρα, όπως παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, euribor, απόδοση ομολόγων, βραχυπρόθεσμων τίτλων, κτλ., οι οποίοι πρέπει να αναφέρονται ρητά στη σύμβαση. Στη σύμβαση προσδιορίζεται επίσης ρητά ο τρόπος προσαρμογής του συμβατικού επιτοκίου, ως εξής:
 - i) ως ανώτατο πολλαπλάσιο της εκάστοτε μεταβολής του επιτοκιακού δείκτη ή
 - ii) ως το εκάστοτε προκύπτον άθροισμα του ύψους του επιτοκιακού δείκτη πλέον ενός περιθωρίου καθοριζομένου μέχρι ενός ανωτάτου ορίου.Σε περίπτωση που επιλεγούν περισσότεροι του ενός από τους ως άνω δείκτες πρέπει επίσης να σταθμίζεται στη σύμβαση η συμμετοχή του κάθε δείκτη στη συνολική διαμόρφωση της μεταβολής του κυμαινομένου επιτοκίου.
 - γ) Η έννοια της διάταξης της παραγράφου 2 εδ. α (iv) του Κεφ. Β «..., καθώς και ... αντίστοιχου δανείου», αφορά αποκλειστικά την προσυμβατική πληροφόρηση σχετικά με τους λοιπούς, μη επιτοκιακού χαρακτήρα, παράγοντες, που ενδέχεται να επηρεάσουν την εξέλιξη του εκάστοτε συμφωνούμενου επιτοκίου αναφοράς. Τα στοιχεία, περί των οποίων η ως άνω πρόσθετη πληροφόρηση, δεν μπορούν να αποτελέσουν καθεαυτά παράγοντες προσδιορισμού του συμβατικού επιτοκίου.
3. α) Οι εφάπαξ δαπάνες, τα έξοδα υπέρ τρίτων καθώς και οι αμοιβές για ειδικές υπηρεσίες που εισπράττονται από τα πιστωτικά ιδρύματα κατά τη χορήγηση δανείων και πιστώσεων (στις οποίες περιλαμβάνονται και η ανάληψη μετρητών μέσω πιστωτικών καρτών), διαμορφώνονται όχι κατ' αναλογικό τρόπο, αλλά καθορίζονται σε σταθερό, κατά περίπτωση, ποσό που να δικαιολογείται από τη

φύση και το είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας (Κεφ. Β παρ. 2 εδ. α (vi) και ΣΤ της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002).

- β) Τα κριτήρια της εξειδίκευσης κατά την αιτιολογία και το εύλογο ύψος ισχύουν και για τις δαπάνες και έξοδα που αφορούν τις καταθέσεις και τις λοιπές τραπεζικές εργασίες (Κεφ. Β παρ.1 εδ. στ και παρ 3 της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002).
4. Για την περιοδική παροχή στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν την κατ' ελάχιστον ενημέρωση σύμφωνα με την παρ. 2 του Κεφαλαίου Γ της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 δεν εισπράττονται έξοδα.
5. α) Η αναφερόμενη στο κεφάλαιο Β της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 ελάχιστη ενημέρωση δεν υποκαθιστά την υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να περιλαμβάνουν στις συμβάσεις τους σαφείς όρους για τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των αντισυμβαλλομένων τους.
- β) Η πρόβλεψη στη σύμβαση δυνατότητας μονομερούς τροποποίησής της από το πιστωτικό ίδρυμα (Κεφ. Γ παρ. 1 εδ. ε της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002) οφείλει να συνοδεύεται από τον καθορισμό ειδικών και εύλογων κριτηρίων.

Από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Τεύχος Α').

ΤΑ ΜΕΛΗ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ακριβές αντίγραφο,
Αθήνα,

Η Γραμματέας

Ι. Βαχαβιόλου